

Návrh
Nařízení vlády
ze dne ... 2003
kterým se stanoví pravidla ochrany před světelným
znečištěním

Vláda nařizuje podle § 55 odst. 1 zákona č. 86/2002 Sb. o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší, dále jen „zákon“):

§ 1 Předmět úpravy

(1) Tímto nařízením se stanoví

- a. opatření ke snižování nebo předcházení výskytu světelného znečištění,
- b. limity stanovující horní mez světelného znečištění,
- c. místa a prostory, kde nesmí docházet k výskytu světelného znečištění,
- d. činností, na které se vztahuje povinnost podle § 3 odst. 10 zákona,

(2) Toto nařízení se nevztahuje na světelnou signalizaci pro účely zajištění bezpečnosti letecké dopravy, obrany a bezpečnosti státu a na zákonem požadované vybavení mobilních zdrojů znečišťování ovzduší podle § 4 odst. 2 zákona.

§ 2 Základní pojmy

(1) Pro účely tohoto nařízení se rozumí

- a. světelným zdrojem – umělý zdroj emise světelného záření (zpravidla výbojka, zářivka nebo žárovka),
- b. dočasně používaným světelným zdrojem – světelný zdroj používaný po dobu nejvýše šesti měsíců,
- c. světelným místem – kruhová oblast s poloměrem dva metry, ve které je umístěn jeden nebo více světelných zdrojů,

- d. osvětlovacím tělesem (svítidlem) – zařízení, obsahující světelný zdroj a součásti sloužící k upevnění a ochraně světelného zdroje, jehož účelem je vyzařování, filtrace nebo přeměna světla pocházejícího z jednoho nebo více světelných zdrojů. Osvětlovací těleso může být součástí ucelené osvětlovací soustavy,
- e. osvětlovací soustavou – samostatné osvětlovací těleso nebo soustava osvětlovacích těles navzájem technicky vázaných (např. uliční osvětlení),
- f. novou instalací osvětlovací soustavy – instalace provedená nebo dokončená po dni nabytí účinnosti tohoto nařízení,
- g. horním poloprostorem – směry nad vodorovnou rovinu proloženou svítidlem. V případě svažitého terénu se jím rozumějí směry nad rovinu rovnoběžnou se svahem nebo nad rovinu se sklonem mezi těmito dvěma krajnostmi,
- h. plně cloněným osvětlovacím tělesem (svítidlem) – těleso (svítidlo), které nedovoluje přímou emisi světla do horního poloprostoru; za svítidlo, které do takových směrů nesvítí, se považuje i každé takové, jehož měrná svítivost je v těchto směrech po zaokrouhlení na celé číslo jen 0 cd na tisíc lumenů světelného toku vydávaného světelným zdrojem uvnitř nich; tato vlastnost svítidla a způsob montáže, při němž svítidlo nesvítí do horního poloprostoru, může být uvedena na výrobku a v návodu k jeho použití výrobní, dovozní či dodavatelskou firmou, nebo je musí výslovně uvést projektant osvětlovací soustavy,
- i. nejlepší dostupnou technikou – technika definovaná v § 2 odst. 1 zákona; k datu vstupu tohoto Nařízení v platnost se tím v případě osvětlování komunikací rozumí mimo jiné, že podíl světelného toku ze svítidel, který dopadá na komunikaci, převyšuje hodnotu $0,2+0,4 \times (w / 10 \text{ m})$ pro komunikace se šířkou $w \leq 10 \text{ m}$ a hodnotu 0,6 pro komunikace širší než deset metrů,
- j. bezpečnostními normami – za ně lze pro účely tohoto Nařízení považovat normy prEN 132 01-1 až -3, případně ČSN 36 0400, 0410 a 0411
- k. reklamní tabulí – plocha určená a sloužící k reklamním účelům, ve smyslu zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů,
- l. doba plánované životnosti osvětlovací soustavy nebo tělesa – technický parametr stanovený výrobcem, udávající obvyklou dobu, po kterou osvětlovací soustava nebo těleso má technické vlastnosti umožňující obvyklý provoz.

§ 3 Opatření ke snižování světelného znečištění a emisní limity

(1) Veškeré nové instalace osvětlovacích soustav na území České republiky umístěných ve vnějším ovzduší, stejně jako úpravy soustav dosavadních, musejí vyhovět pravidlům pro snižování světelného znečištění dle tohoto paragrafu.

(2) Osvětlovací soustavy minimalizující světelné znečištění

- a. jsou složeny pouze z plně cloněných svítidel
- b. používají nejlepší dostupnou techniku
- c. jsou realizovány tak, aby osvětlení cílových ploch (ve smyslu jejich osvětlenosti či jasů) nepřekračovalo úroveň vyžadovanou bezpečnostními normami, pokud existují, při absenci takových norem pak střední jas cílové plochy nesmí překročit hodnotu 1 cd/m^2 . U soustav neumožňujících plynulou regulaci světelného toku se připouští, aby podmínku nepřekročení splňovaly až na konci doby své plánované životnosti.
- d. a jsou vybaveny zařízeními schopnými snížit množství vyzařovaného světla lespoň o třicet procent oproti plnému výkonu, v době po dvacáté čtvrté hodině. Takové snížení množství světla se uplatňuje, když podmínky užívání osvětleného povrchu jsou takové, že bezpečnost není ohrožena.

(3) Požadavky odstavce 2 nemusejí být dodrženy pro zdroje se světelným tokem nepřekračujícím 1500 lumenů, jsou-li nejvýše tři v jednom světelném místě nebo pokud jejich souhrnný světelný tok do horního poloprostoru nepřekročí 2250 lumenů v jednom světelném místě a pro takové dočasně používané zdroje, které se vypínají nejpozději ve 23 h.

(4) Osvětlení informačních a reklamních tabulí smí být realizováno jen svícením směrem shora dolů nebo světelnými zdroji umístěnými uvnitř tabule. Svítivost tabule nesmí překročit hodnotu 100 cd pro tabule o ploše 1 m^2 a menší, střední jas tabule hodnotu 1 cd/m^2 pro tabule o ploše 1000 m^2 a větší. Pro tabule s plochou S v rozmezí jednoho a tisíce metrů čtverečních nesmí střední jas L překročit hodnotu:

$$L = \frac{100 \text{ cd/m}^2}{(S/1 \text{ m}^2)^{2/3}}$$

aneb svítivost I hodnotu:¹

$$I = 100 \text{ cd} \cdot \frac{S^{1/3}}{1 \text{ m}^2}$$

(5) Je výslovně zakázáno používat, pro pouhé propagační účely, do ovzduší řící otočné nebo pevné svazky paprsků jakéhokoliv typu.

(6) U osvětlení budov a pomníků musí být upřednostněny soustavy svítící shora dolů. Jen pokud to není technicky možné, lze u předmětů obzvláštní a ověřené architektonické a historické hodnoty použít osvětlení jiného typu. V takovém případě musí okraj světelného svazku zůstat pod horním okrajem plochy, která má být osvětlována, a nesmí vybočit z obrysu oné budovy či pomníku. Osvětlovací soustava musí být vybavena vhodným zařízením k omezení rozptylu světla mimo osvětlovanou plochu a musí být vypnuta nebo tlumena alespoň o polovinu nejpozději v jednu hodinu v období platnosti letního času a v nula hodin mimo období platnosti letního času. Střední jas osvětlované plochy nemá být vyšší než střední jas okolních osvětlovaných ploch a nesmí překročit 1 cd/m^2 .

(7) Ministerstvo životního prostředí zveřejní ve Věstníku Ministerstva životního prostředí popis postupů, kterými se ověřují vlastnosti a limity požadované tímto paragrafem.

§ 4 Území se zvláštní ochranou

(1) Protože období, v němž by došlo k výraznému snížení světelného znečištění pouhou rekonstrukcí osvětlovacích soustav dle § 3, se může protáhnout i na ně-

¹zaokrouhlené horní limity jsou tedy

$\frac{S}{\text{m}^2}$	$\frac{L}{\text{cd/m}^2}$	$\frac{I}{\text{cd}}$
<1	–	100
1	100	100
3	48	145
10	21	215
30	10	310
100	4	460
300	2	660
1000	1	1000
>1000	1	–

kolik desetiletí, stanovují se v naléhavých případech území, kde jsou dány lhůty k nápravě dosavadního stavu (dále jen **ochranná území**). Pro ochranná území platí ustanovení tohoto paragrafu.

(2) Ochranná území poslouží jako modelová pro implementaci tohoto Nařízení. Počítá se s rozšiřováním těchto území a stanovením řady dalších.

(3) Ministerstvo životního prostředí stanoví ve Věstníku Ministerstva životního prostředí ochranná území alespoň ve prospěch subjektů stanovených v příloze k tomuto nařízení. Subjekt, v jehož prospěch bylo ochranné území stanoveno, tuto skutečnost oznámí orgánu obce a provozovatelům světelných zdrojů.

(4) Během čtyř let od oznámení musejí provozovatelé svítidel, která nevyhovují požadavkům § 3 daná svítidla nahradit či upravit takovým způsobem, aby vyhovovala požadavkům § 3.

(5) Výjimka z požadavků odstavce 4 platí pro stávající svítidla, jejichž náhrada není plánována do čtyř let a jejichž úprava dle požadavků § 3 není dobře proveditelná. Místo jejich náhrady je lze doplnit vhodnými clonami, směřujícími jejich světelný tok k zemi a omezujícími jejich měrnou svítivost do horního poloprostoru na nejvýše 15 kandel na tisíc lumenů. Na jiném řešení se může dohodnout provozovatel světelného zdroje nebo obec se subjektem, v jehož prospěch bylo území stanoveno.

(6) Osvětlení reklamních a informačních tabulí, které nemají specifické a nezbytné noční použití, je po 23. hodině zakázáno.

(7) Osoby, včetně obcí, které v ochranném území nesplnily kritéria požadovaná tímto Nařízením, jsou zbaveny výhody speciální sazby za elektřinu pro veřejné osvětlování, dokud nepřizpůsobí své osvětlovací soustavy tomuto Nařízením. Rozhodnutí o tom vydává orgán kraje v přenesené působnosti, po předchozí inspekci na základě oznámení subjektu, v jehož prospěch bylo ochranné území stanoveno. Informaci o rozhodnutí předá příslušnému dodavateli elektřiny se žádostí, aby uzavřel s danou osobou jinou smlouvu o odběru elektřiny.

§ 5 Místa a prostory, kde nesmí docházet k výskytu světelného znečištění

(1) Instalování světelných zdrojů je zakázáno v přírodních rezervacích. Svítidla, která by do nich mohla svítit zvenčí, musí být zacloněna tak, aby při pohledu z rezervace nebyla v noci patrná. Svítidla již instalovaná se nesmějí používat s výjimkou zajištění bezpečnosti letecké dopravy, obrany a bezpečnosti státu.

(2) Aby na některých veřejně přístupných místech zůstala zachována možnost sledovat noční nebe bez oslnění svítlidly, vyhláší se též další území, pro něž platí pravidla dle odst. 1. Ministerstvo životního prostředí je stanoví ve Věstníku Ministerstva životního prostředí a oznámí tuto skutečnost orgánům dotčených obcí.

§ 6 Další pravomoci obcí

(1) Pravidla uvedená v § 3 může obec na svém katastru nebo jeho části zpřísnit, pokud jde o uvedené číselné hodnoty. Může též přijmout ustanovení obdobné § 4 odst. 3 o nočním vypínání osvětlení tabulí.

(2) Obec může na svém katastru vyhlásit místa a prostory, kde nesmí docházet k výskytu světelného znečištění.

(3) Obec může na území ve svém katastru vyhlásit pravidla stejná, jako uvádí § 4.

(4) Obec může vydat zákaz používání osvětlovacího tělesa, které nesplňuje požadavky § 3 nebo zpřísněných pravidel platných na jejím katastru.

Příloha: Seznam ochranných území dle § 4 odst. 2

(1) Subjekty, kolem nichž se vyhláší ochranné území o poloměru až 30 km:

- Observatoř Astronomického ústavu Akademie věd České republiky, Ondřejov
 - Observatoř Hvězdárny a planetária v Českých Budějovicích, Klet'
- (2) Subjekty, kolem nichž se vyhláší ochranné území o poloměru až 10 km:
- Observatoře Hvězdárny a planetárium Mikuláše Koperníka v Brně a Astronomického ústavu Masarykovy Univerzity, Brno
 - Štefánikova hvězdárna, Praha
 - Hvězdárna, Úpice
 - Hvězdárna, Valašské Meziříčí
 - Hvězdárna a planetárium Johanna Palisy, Ostrava
 - Hvězdárna a planetárium, Hradec Králové
 - Hvězdárna, Vsetín
 - Hvězdárna, Rokycany
 - Hvězdárna, Vlašim